

ŞİLİ'YE İHRACATIMIZDA POTANSİYEL ARZEDEN SEKTÖR VE ÜRÜNLER: İŞ VE MADENCİLİK MAKİNALARI

Dünya bakır üretiminin üçte birini karşılayan Şili, toplam küresel üretimin yarısını satın alan Çin'in bu alandaki en büyük tedarikçisi konumundadır. Şili'nin toplam ihracatı içerisinde madencilik ürünlerinin payı %60'ın üzerinde olup bunun yaklaşık %90'ı ise yalnızca bakıra aittir.

Şili, son dönemde, değerli lityum kaynaklarının yarattığı fırsatlarla da dikkat çeker hale gelmiştir. "Lityum Üçgeni" olarak bilinen Şili (Salar Atacama), Bolivya (Salar de Uyumi), Arjantin (Salar de Arizaro) arasındaki bölge dünya lityum rezervinin %75'ini ihtiva etmektedir.

Madencilik Bakanlığı ve Şili Bakır Komisyonu (COCHILCO) tarafından ortak yayınlanan 2021-2030 Madencilik Yatırımları Portföyünde 51 adet projeden oluşan toplam 68.9 Milyar Dolarlık bir yatırım seviyesine ulaşılmıştır.

Ülkede faaliyet gösteren madencilik şirketlerinin, makina vb. ekipman, teknoloji ve hizmet alımlarının yıllık ortalama 15 Milyar Dolar düzeyinde olduğu hesaplanmaktadır. Devam eden ve yeni planlanan madencilik, müteahhitlik ve altyapı projeleri ile yatırımları sektörün gelişimi için potansiyel arz etmektedir.

Şili ekonomisi üretimden ziyade her anlamda ticarete dayalı bir yapıya sahiptir. Özellikle madencilığe dayalı olanlar olmak üzere, temel bazı inşaat ekipmanları üretimi yapılmakta, ancak ihtiyacın çok büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Enerji maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle, enerji verimliliği yüksek makina ve ekipman ithalatı tercih edilmektedir.

Sektördeki kısıtlı üretim Caterpillar, Komatsu, Liebherr ve Hitachi gibi uluslararası firmaların yerel iştiraklerince sağlanmaktadır.

2022 yılında Merkez Bankası verilerine göre yalnızca Madencilik ve İnşaat Makineleri sektöründe 1.2 Milyar Dolar, Madencilik ve İş Makinalarının Aksam ve Parçaları Sektöründe; 933 Milyar Dolar ithalat gerçekleştirilmiş olup bunların dışında kalan diğer makine ve aksamları sektöründe gerçekleştirilen toplam ithalat tutarı ise 7.9 Milyar Dolarını yakalamıştır. Şili Gümrük İdaresine göre 84 Nolu faslın tamamında gerçekleştirilen ithalat değeri ise 10.4 Milyar Dolar olarak kayda geçmiştir.

84 Nolu Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları faslında Şili'nin İthalatında Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	847130	Portatif Nümerik Otomatik Bilgi İşlem Makineleri	881.217.715
2	843149	Vinçler, İş Ve İnşaat Makinalarına Ait Aksam Ve Parçalar	471.835.077

3	848180	Sihhi Tesisat Musluk Ve Vanaları, Merkezi Isıtma Radyatör Vanaları Ve Diğer Musluklar	274.610.465
4	847150	Diğer Nümerik Bilgi İşlem Birimleri	268.985.801
5	842952	Mekanik Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler	258.638.557
6	842951	Önden Yüklemeli Küreyici Yükleyiciler	243.477.979
7	847490	Toprak, Taş, Maden Veya Katı Haldeki Diğer Mineral Maddelerin İşlenmesinde Kullanılan Makina Ve Cihazlara Ait Aksam Ve Parçalar	238.738.938
8	840999	Dizel Motorlara Ait Aksam Ve Parçalar	195.812.301
9	842959	Diğer Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler, Kendinden Hareketli	187.468.776
10	847170	Bellek Birimleri	140.540.191

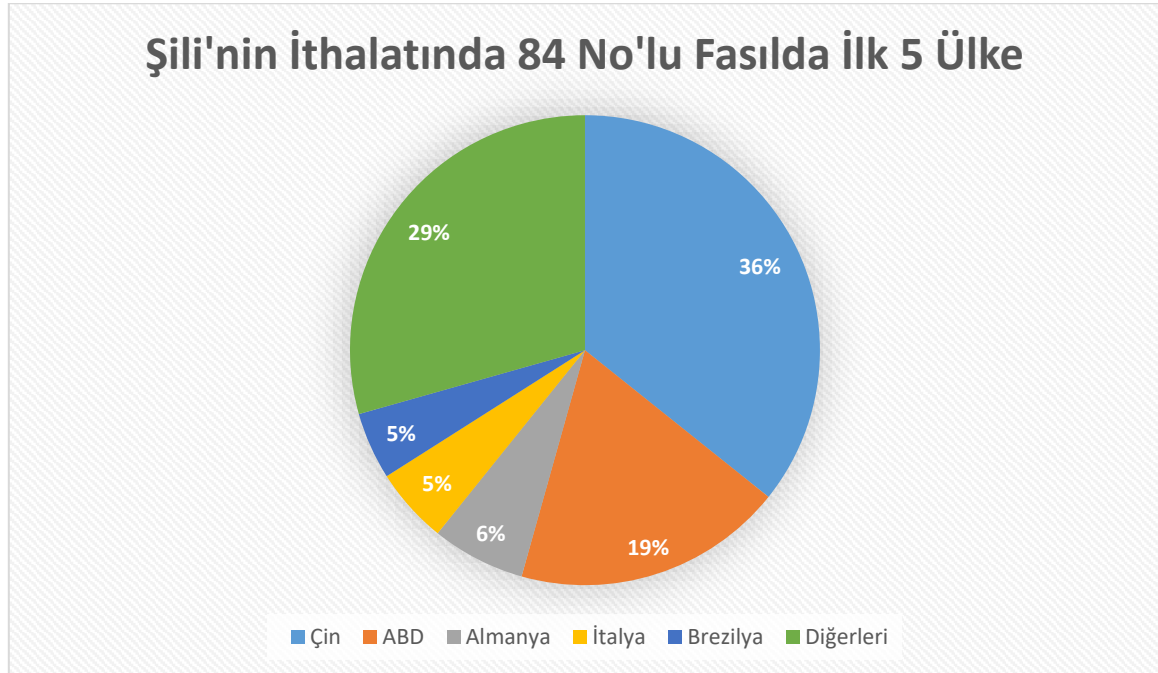
Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

84 Nolu Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları faslında Şili'ye İhracatımızda Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	843149	Vinçler, İş Ve İnşaat Makinalarına Ait Aksam Ve Parçalar	6.491.378
2	847490	Toprak, Taş, Maden Veya Katı Haldeki Diğer Mineral Maddelerin İşlenmesinde Kullanılan Makina Ve Cihazlara Ait Aksam Ve Parçalar	5.175.334
3	842959	Diğer Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler	4.206.463
4	842952	Mekanik Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler	3.905.838
5	847989	Kendine Özgü Bir Fonksiyonu Olan Diğer Makina Ve Mekanik Cihazlar	3.854.322
6	842211	Evlerde Kullanılan Bulaşık Yıkama Makineleri	3.746.019
7	847410	Tasnif Etmeye, Elemeye, Ayırmaya Veya Yıkamaya Mahsus Makinalar	2.138.139
8	843143	Delme Veya Sondaj Makinalarına Ait Aksam Ve Parçalar	1.414.568
9	848110	Basınç Düşürücü Valflar	1.397.623
10	848310	Transmisyon Milleri, Kam Milleri, Krank Milleri Ve Kranklar	1.375.424

Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

84 Nolu Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları faslında Şili'ye İhracatta Başlıca Rakipler (2021, Milyon \$)

Kaynak: Trade Map

Şili'de madencilik ülkenin kuzeyinde Antofagasta, Atacama, Tarapaca bölgelerinde yaygındır. Iquique, Antofagasta, Arica, Valparaíso, San Antonio limanları, serbest bölge ZOFRI lojistik anlamda önemlidir.

STA kapsamında gümrük vergileri sıfırlanmıştır. İthalatta %19 KDV uygulanmaktadır. İhraç koşulu aranmak suretiyle, imalatçı firmaların, yurtdışından KDV'den muaf hammadde, yarı mamul madde ya da yedek parça ithalatına imkan tanınmaktadır.

Şili'de ağır makine ve ekipman madencilik, inşaat ve ormancılık sektörlerinde kullanılmaktadır. Pazar çok rekabetçi bir yapı arz etmekte, piyasada pek çok ithalatçı yarışmaktadır. Temel makine ve ekipmanın yanında yeni teknoloji ve sofistike ürünlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Kullanılmış makine ve ekipman pazarı da oldukça gelişmiştir. Taşeron firmalar kiralama yoluyla da makine alımı yapıp büyük müteahhitlik ve madencilik firmalarına hizmet vermektedir.

İthalatın büyük bir kısmı Finning, Komatsu gibi büyük ve çok uluslu makine ekipman üreticilerinin/yabancı markaların yerel temsilcilikleri veya iştiraklerince gerçekleştirilmekte olup büyük maliyetli makine ve ekipman alımlarında inşaat ve madencilik şirketlerince doğrudan alım yapılması da mümkündür. İthalat yapan temsilcilik veya iştirakler bunları yerel distribütörlere veya son kullanıcıya (inşaat madencilik şirketi) satmaktadır. Son kullanıcı ile ithalatçı arasında distribütör firmalar da hizmet vermektedir. Maliyet dışında, güvenilirlik, dayanıklılık, enerji verimliliği, çevre dostu olma özellikleri ile satış sonrası destek ve hizmete büyük önem verilmektedir. Çok yönlü kullanım alanı bulunan, işletme maliyetlerini azaltan, yoğun işgücü gerektirmeyen makine ve ekipman tercihi de yaygındır. Gaz ve parçacık halindeki kirletici emisyonlara karşı düzenlemeler, iş

sağlığı ve güvenliği koşullarının sağlanması zorunludur. Özellikle kirliliğin yoğun olduğu Metropolitan Bölgede, iř makinalarında parçacık fitresi bulunması zorunludur.

Rekabetçi fiyat ve asgari teknik/kalite standartlarına uyulması pazara girişte önemlidir. Çokuluslu firmaların yerel iştiraklerince yapılan alımlarda bağımsız karar alma mekanizmasından ziyade şirket merkezi belirleyicidir. Pazara girişte yerel temsilcilik vasıtasıyla iř yapılması faydalıdır. Ayrıca yerel şube açılması da tavsiye edilmektedir. Şirket kurulumu açık kurallara bağlanmıştır.